

UCHWAŁA Nr XXXVI / 298 / 10
Rady Gminy Stargard Szczeciński
z dnia 26 marca 2010

w sprawie zatwierdzenia „Planu Odnowy Miejscowości Grabowo” gmina Stargard Szczeciński.

Na podstawie art. 18 ust. 1 i 2 pkt. 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. r 142, poz. 1591; z 2002 r. Nr 23, poz. 220, Nr 62, poz. 558, Nr 113, poz. 984, Nr 153, poz. 1271, Nr 214, poz. 1806; z 2003 r. Nr 80, poz. 717, Nr 162, poz. 1568; z 2004 r. Nr 102, poz. 1055, Nr 116, poz. 1203; Nr 167, poz. 1759, z 2005 r. 172, poz. 1441, Nr 175, poz. 1457 z 2006 r. Nr 17, poz. 128 i Nr 181, poz. 1337 oraz z 2007 r. Nr 48, poz. 327, Nr 138, poz. 974 i Nr 173, poz. 1218; z 2008 r. Nr 180, poz. 1111, Nr 223, poz. 1458; z 2009 r. Nr 52, poz. 420, Nr 157, poz. 1241) – uchwala się, co następuje:

§ 1. Zatwierdzić „Plan Odnowy Miejscowości Grabowo” gmina Stargard Szczeciński w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Jerzy Wojciechowski

Plan Odnowy Miejscowości Grabowo 2009 – 2016

Plan Odnowy Miejscowości Grabowo na lata 2009 – 2016

Autorzy:

Mieszkańcy wsi Grabowo

Stowarzyszenie Przyjaciół Grabowa

Autor zdjęć:

Hubert Lis

Grabowo 2009 r.

SPIS TREŚCI

I ZAŁOŻENIA	5
II HISTORIA WSI.....	6
III CHARAKTERYSTYKA WSI	10
Warunki geograficzne	10
Klimat.....	10
Ludność.....	10
Oświata	11
Kultura	11
Stowarzyszenie Przyjaciół Grabowa.....	11
Infrastruktura techniczna	13
a) Zaopatrzenie w wodę.....	13
b) Kanalizacja i oczyszczanie ścieków	13
c) Utylizacja odpadów	13
d) Energetyka.....	14
e) Telekomunikacja.....	14
f) Komunikacja	14
Sfera gospodarcza	15
a) Przemysł.....	15
b) Rolnictwo	15
c) Leśnictwo	16
IV ANALIZA SWOT	17
I Silne strony.....	17
II Słabe strony.....	17
III Szanse	18
IV Zagrożenia.....	18
V WIZJA ROZWOJU WSI	19
PRIORYTET I – Ochrona i wykorzystanie zabytkowych obiektów architektonicznych i przyrodniczych.....	19
PRIORYTET II – Podnoszenie atrakcyjności infrastruktury społeczno – usługowej, technicznej, kulturalnej i turystycznej.	19
PRIORYTET III – Kultywowanie tradycji społeczności lokalnych.....	20

PRIORYTET IV – Modernizacja istniejącego systemu komunikacji drogowej.	20
PRIORYTET V – Wspieranie inicjatyw indywidualnych mieszkańców sołectwa, szczególnie rolników w działaniach na rzecz odnowy wsi.	20
VI PROGRAM ROZWOJU WSI.....	21
METODA OPRACOWANIA PLANU	21
HORYZONT CZASOWY.....	21
FINANSOWANIE	21
Cel Strategiczny miejscowości Grabowo:.....	22
Główne priorytety i zadania:	22
PRIORYTET I – Ochrona i wykorzystanie zabytkowych obiektów architektonicznych i przyrodniczych.....	22
PRIORYTET II – Podnoszenie atrakcyjności infrastruktury społeczno – usługowej, technicznej, kulturalnej i turystycznej.	23
PRIORYTET III – Kultywowanie tradycji społeczności lokalnych.....	24
PRIORYTET IV – Modernizacja istniejącego systemu komunikacji drogowej.	25
VII HARMONOGRAM REALIZACJI ZADAŃ	26
VIII SZACUNKOWY KOSZTORYS PLANOWANYCH ZADAŃ	27
IX MALOWNICZE KRAJOBRAZY GRABOWA	28

I Założenia

Plan rozwoju miejscowości obejmuje główne kierunki rozwoju Grabowa, mające na celu pobudzenie i stymulowanie współpracy środowisk lokalnych na rzecz zrównoważonego rozwoju społeczno – gospodarczego, zachęcanie do rozwijania nowych form aktywności gospodarczej, generujących nowe miejsca pracy oraz zapobieganie peryferyzacji Grabowa i tworzenie poczucia więzi mieszkańców ze swoją miejscowością.

Założeniem planu rozwoju miejscowości jest podejmowanie przedsięwzięć mających na celu ożywienie społeczne i także gospodarcze, w tym zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej i turystycznej.

Zasięg terytorialny planu wyznaczają granice administracyjne miejscowości Grabowo. Zgodnie z założeniami Strategii Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Gminy Stargard Szczeciński do roku 2016 dokonano identyfikacji poszczególnych projektów w podziale na cele szczegółowe. Projekty te określają cele nadrzędne w poszczególnych strefach rozwoju wsi. Wyboru działań inwestycyjnych dokonano w oparciu o konsultacje społeczne przeprowadzone na terenie Grabowa.

Cele szczegółowe precyzują projekty tworząc program odnowy społeczno – gospodarczej wsi. Projekty obejmują poprawę infrastruktury technicznej oraz uzupełniają potencjał turystyczny i kulturalny.

Autorami wszystkich pomysłów i założeń są mieszkańcy wsi Grabowo. Dokument ten został stworzony przez Stowarzyszenie Przyjaciół Grabowa.

II Historia wsi

Miejscowość położona jest 5,5 km od Stargardu w kierunku północnym. Za czasów niemieckich nazywała się Buchholz i urzędowo należała do okręgu

Małkocin, gdzie znajdował się urząd stanu cywilnego i stacja kolejowa. Łatwiej było jednak podróżować autobusem, który jeździł na trasie Stargard - Goleniów. Do gminy Buchholz należał folwark Vorwerk Neuuhof (Nowa zagroda,

obecnie Kolonia Górna Grabowo) oddalony o około 2 km w kierunku północnym. Zamieszkiwało tam 15 mieszkańców (dane z 1905 roku), obecnie 41 mieszkańców (dane 2009 roku). Miejscowość Buchholz liczyła 1939 roku 321 mieszkańców, jeszcze w 1910 było ich zaledwie 160. Ostatni burmistrz Buchholz nazywał się Otto Rusche, wcześniej urząd ten sprawował Paul Vedder. Gospodę prowadził Gustaw Vedder. Szkołą kierował Günter Podewitz, wspaniały nauczyciel, którego zazdrościła cała gmina, uczył w klasach od 5 do 8. W klasach od 1 do 4 nauczycielką była pani Stockert. Pastorem przy kościele ewangelickim w Kietzling (Kiczarowie), do którego Buchholz należał, był ksiądz Voelz, jego poprzednikiem był ksiądz Lettau. Buchholz do roku 1924 był majątkiem szlacheckim. Jego powierzchnia wynosiła około 750 ha. Właścicielem majątku był Wilhelm Behm. Jego gospodarstwo prowadził Eberhard Modrow. W 1923 roku na mocy rozporządzenia z Berlina, majątek został podzielony na parcele. Rozpoczęto rozbudowę wsi, zbudowano nowe gospodarstwa rolne, które były sprzedawane chłopom z całych Niemiec. Cały majątek był zasiedlony: ośmiu chłopów otrzymało ziemię przy ulicy w kierunku Stargardu, 11 we wsi, a 8 na folwarku Neuuhof.

Resztą majątku o powierzchni 126 ha zarządzał Heinrich Reihnhold, potem Wilhelm Reihnhold. Na glebach w dużej mierze piaszczystej uprawiano głównie ziemniaki, zboże jare, żyto i owies.

Całość obszaru gminy obejmowała 600 ha Gmina nie posiadała zbyt dużego obszaru zieleni i łąk, mieszkańcy musieli poszukiwać terenów zielonych celem zdobycia pożywienia dla bydła i trzody chlewnej. Teren ten pozyskiwano głównie w sadach i na polach uprawnych.

Ostatni Niemcy musieli uciekać przed wojną i opuszczać tereny zajęte przez Rosjan i Polaków w 1945 roku. Z powodu wojny od października 1944 roku szkoły były zamknięte, Niemcy przygotowywali się do wyjazdu a wraz z nimi polscy robotnicy przymusowi, którzy byli tu w latach 1940-1945. Wszyscy uciekli ze strachu przed Armią Czerwoną. Rankiem 5 marca 1945 roku rosyjskie wojsko wkroczyło od wschodniej strony do Grabowa. Rosjanie zniszczyli drewnianą wieżyczkę na kościele i kilka gospodarstw, między innymi farmę: Reinhold, Vedder, Willy Schneel i Gemeide Hause (świątelnia wiejska). W tym momencie zakończyła się niemiecka historia Buchholz i zaczęła się polska historia Grabowa

Pierwsi Polacy, którzy wybrali Grabowo na miejsce osiedlenia to robotnicy rolni pracujący w czasie wojny w Buchholz i pobliskich wsiach. Stopniowo pojawiało się coraz więcej napływowych rodzin z dawnych wschodnich terenów II RP. Osadnicy zaczęli odbudowywać wieś i układać sobie życie na nowo.

Na przestrzeni 64 lat wieś miała 9 sołtysów, pierwszym sołtysem został Stefan Kaczmarek, następnie urząd ten piastował Stefan Kolasiński, Marian Morawski, Kazimierz Jakimiak, Czesław Szejny do 1994, w latach 1994 – 2002 sołtysem został Szczepan Jakimiak, Następne wybory w 2002 roku wygrała Klara Kolasińska, która obecnie sprawuje urząd drugą kadencję. Przez ostatnie kilkadziesiąt lat wieś zmieniła swoje oblicze, nastąpiło wiele pozytywnych zmian. Pomimo dawnych urazów i niechęci mieszkańcy umieli wznieść się ponad uprzedzenia i nawiązać kontakt z żyjącymi jeszcze niemieckimi mieszkańcami Buchholz. Efektem tej decyzji są coroczne spotkania Polsko – Niemieckie, powstanie tablicy upamiętniającej spoczywających na tutejszym cmentarzu Niemców oraz wspólne spisanie historii wsi, która bezpowrotnie ginie wraz ze śmiercią ostatnich niemieckich mieszkańców Buchholz czy pierwszych polskich mieszkańców Grabowa. Od kilku lat dzięki bardzo dużej aktywności mieszkańców wieś przeżywa okres rozwoju. W pejzaż wsi wpisało się już kilka cyklicznych imprez wspieranych przez mieszkańców, lokalne władze, kościół, wojsko i prywatnych sponsorów jak choćby: Festyn Odpustowy św. Anny, Dzień Dziecka, Wystawa Buchholz – Grabowo. Historia pisana losami mieszkańców oraz Dożynki.

Udane i ciekawie zorganizowane półkolonie, bale karnawałowe, jasełka czy wakacje dla dzieci pokazują, że dzięki zapałowi i chęci wspólnego działania mieszkańców wsi można tworzyć wielkie rzeczy. Od stycznia 2009 roku we wsi działa Stowarzyszenie Przyjaciół Grabowa, które intensyfikuje działania służące rozwojowi wsi.

Odśloniecie tablicy pamiątkowej upamiętniającej spoczywających w Grabowie Niemców. Od lewej: Horst Bielas, Kazimierz Szarżanowicz, ks. Antoni Hebda, Hubert Lis, Franz Balzer, Grażyna Bielecka

Festyn św. Anny w 2008 roku.

III Charakterystyka wsi

Warunki geograficzne

Sołectwo Grabowo znajduje się w północno – wschodniej części gminy Stargard i jest jedną z 36 miejscowości w gminie. Cechami charakterystycznymi krajobrazu Grabowa są jeziora rynnowe, pagórkowate ukształtowanie powierzchni, głązy narzutowe. Podział wsi na trzy części i zabudowa typowa dla niemieckich ulicówek.

Klimat

Klimat lokalny i mikroklimaty obszarów sołectwa Grabowo cechują na ogół korzystne warunki klimatyczno – zdrowotne.

- a) Średnia suma opadów rocznych: od 525 do 550 mm.
- b) Średnia temperatura najcieplejszego miesiąca w roku lipca wynosi +18 °C.
- c) Średnia temperatura najzimniejszego miesiąca w roku stycznia wynosi -1°C.
- d) Najwięcej dni mroźnych przypada na miesiące: grudzień, styczeń i luty.
- e) Najwięcej dni słonecznych przypada na miesiące: maj, czerwiec i wrzesień.
- f) Liczba dni gorących, kiedy temperatura przekracza +25 °C w południe, wynosi około 25.

Ludność

Liczbę mieszkańców wg stanu na dzień 30.09.2009 r., oraz średnią gęstość zaludnienia przedstawia poniższe zestawienie:

Sołectwo	Liczba mieszkańców	Powierzchnia w km ²	Ilość mieszkańców na km ²
Grabowo	322	7,07	46

Oświata

Na terenie sołectwa nie funkcjonuje żadna szkoła podstawowa, gimnazjum czy liceum. Dzieci dowożone są do szkoły podstawowej w Grzędzicach i Gimnazjum Gminy Stargard przy ulicy Ceglanej w Stargardzie Szczecińskim.

Kultura

Na terenie sołectwa działa świetlica wiejska wybudowana w 2005 roku.

Stowarzyszenie Przyjaciół Grabowa

W listopadzie 2008 r. grupa piętnastu mieszkańców, którzy już wcześniej byli animatorami życia społecznego wsi postanowiła założyć Stowarzyszenie Przyjaciół Grabowa. Głównym pomysłodawcą i człowiekiem, który rozpropagował tą ideę był radny Gminy Stargard Pan Edward Lutyński. Na zebraniu założycielskim powołano Zarząd w którego skład weszli: Hubert Lis jako prezes oraz Aneta Janoch i Marta Winnicka jako wiceprezesowie. Stowarzyszenie ostatecznie zostało zarejestrowane 15 stycznia 2009 roku. W chwili obecnej liczy 41 członków. W ciągu kilku miesięcy od rejestracji przeszło kilka burzliwych przemian, ale mimo to może pochwalić się sporą ilością przeprowadzonych akcji:

- Akcja PIT.
- Tłusty czwartek (Poczęstunek dla mieszkańców wsi domowymi paczkami).
- Akcja Łopata (naprawa dróg lokalnych).
- Śmieciom stop!(Sprzątanie Grabowa i okolic).

- Barwy ojczyste(konkurs dla dzieci i rozdanie kijków i flag Polski wszystkim mieszkańcom).
- Wojskowy dzień dziecka.
- Pokaz wykrywacza metalu i malowanie twarzy dzieciom na festynie w Sownie.
- Wakacyjne zajęcia dla dzieci LAS(Letnia Akademia Sztuki)
- Wycieczka do Berlina dla dzieci z Grabowa
- Spotkania Polsko – Niemieckie.
- Wykłady na temat relacji polsko - niemieckich po wojnie przez pryzmat Grabowa, na konferencjach naukowych np. „Rozmowa trzech pokoleń na temat wojny – przesiedleń – integracji pojednania” w dniach 22 – 25.10.2009 w Kulicach.

Każdy dzień stawia przed członkami Stowarzyszenia Przyjaciół Grabowa nowe zadania oraz problemy do rozwiązania. Mimo przeciwności Stowarzyszenie snuje kolejne plany, które przyczynią się do poprawy estetyki wsi, urozmaicą życie kulturalne mieszkańców sprawiając, że w tej małej społeczności będą zachodziły pozytywne zmiany dla obecnych jak i przyszłych pokoleń.

Najnowsze plany Stowarzyszenia zakładają:

- Wspólną polsko – niemiecką akcją budowy lapidarium przy kościele.
- Przygotowanie programu wakacji pt. „Poznaję Pomorze.”
- Zorganizowanie wycieczki do Europejskiej Agencji Kosmicznej (ESA).

Infrastruktura techniczna

a) Zaopatrzenie w wodę

Na terenie sołectwa funkcjonuje wodociąg grupowy z ujęcia wody w Grabowie. Ujęcie wody składa się z dwóch studni głębinowych o zatwierdzonych zasobach eksploatacyjnych $q = 120 \text{ m}^3/\text{h}$. Woda ujmowana w Grabowie nie wymaga uzdatniania ani dezynfekcji. Istnieje jednak możliwość jej chlorowania. Studnię głębinową nr 1 wykopano w 1973r. Studnię głębinową nr 2 w 1980 r. Stacja wodociągowa została wybudowana w 1975 r. Sieć wodociągowa o średnicy $\varnothing 100$ i $\varnothing 80$ wykonana jest z rur PCV i AC. Przyłącza do posesji wykonano z rur stalowych $\varnothing 25$.

b) Kanalizacja i oczyszczanie ścieków

Odprowadzanie ścieków: Indywidualne. Brak zbiorczej kanalizacji.

c) Utylizacja odpadów

Odpady komunalne z obszaru sołectwa Grabowo są wywożone przez Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej w Stargardzie Szczecińskim na wysypisko rejonowe w Łęczycy, gmina Stara Dąbrowa. We wsi są również ustawione pojemniki na plastik (PET) i szkło.

d) Energetyka

Zasilanie miejscowości jest realizowane na poziomie napięcia 15 kV napowietrznymi odgałęzieniami od linii magistralnej L-67. Wszystkie gospodarstwa w sołectwie posiadają instalację elektryczną. Sołectwo jest obsługiwane przez rejonowy zakład energetyczny Enea w Stargardzie Szczecińskim.

e) Telekomunikacja

Abonenci z terenu sołectwa Grabowo są przyłączeni do centrali na terenie Stargardu Szczecińskiego. Internet w sołectwie można założyć w ramach sieci TP S.A. lub pozyskiwać go drogą radiową.

f) Komunikacja

Drogi

Przez teren sołectwa Grabowo przebiega droga wojewódzka nr 106 (Pyrzyce – Stargard Szczeciński – Nowogard) i wiele malowniczych dróg polnych.

Połączenia komunikacyjne

PKS i Bus-y

Sfera gospodarcza

a) Przemysł

Na terenie sołectwa Grabowo nie funkcjonują większe zakłady przemysłowe. W Grabowie na dzień 28.10.2009 zarejestrowanych było 12 podmiotów gospodarczych. Są to przede wszystkim firmy usługowe i budowlane. Funkcjonuje jeden sklep spożywczo – przemysłowy usytuowany przy głównej drodze.

b) Rolnictwo

Gmina Stargard Szczeciński obejmuje swoim obszarem powierzchnię 31 903 ha, z czego obręb Grabowa zajmuje powierzchnię 707 ha, co stanowi 2,2% powierzchni gminy. Podstawą gospodarki jest rolnictwo. We wsi funkcjonują gospodarstwa rodzinne prowadzące produkcję roślinną i zwierzęcą. Dwa gospodarstwa prowadzą chów bydła mlecznego, 9 gospodarstw prowadzi chów trzody chlewnej. W produkcji roślinnej dominują zboża, buraki cukrowe, ziemniaki skrobiowe i rzepak.

Na terenie Grabowa istnieje 70¹ gospodarstw rolnych, z czego:

- ❖ 15 o powierzchni od 1 do 2 ha
- ❖ 21 o powierzchni od 2 do 5 ha
- ❖ 2 o powierzchni od 5 do 7 ha
- ❖ 4 o powierzchni od 7 do 10 ha

¹ Dane z września 2009

- ❖ 12 o powierzchni od 10 do 15 ha
- ❖ 14 o powierzchni od 15 do 80 ha
- ❖ 2 o powierzchni powyżej 80 ha

Należy zaakcentować brak możliwości pozyskiwania nowych gruntów na powiększenie gospodarstw, głównie z powodu wyczerpania zasobów ziemi, będących do niedawna w dyspozycji Agencji Nieruchomości Rolnych. Z tego powodu szanse rozwoju gospodarstw rolnych daje zwiększanie pogłowia zwierząt i poprawa efektywności produkcji zwierzęcej.

c) Leśnictwo

Typy siedliskowe lasu są zróżnicowane i powstały w ścisłej zależności od typów gleb. Panującymi gatunkami w drzewostanie są:

- ❖ Sosna
- ❖ Brzoza

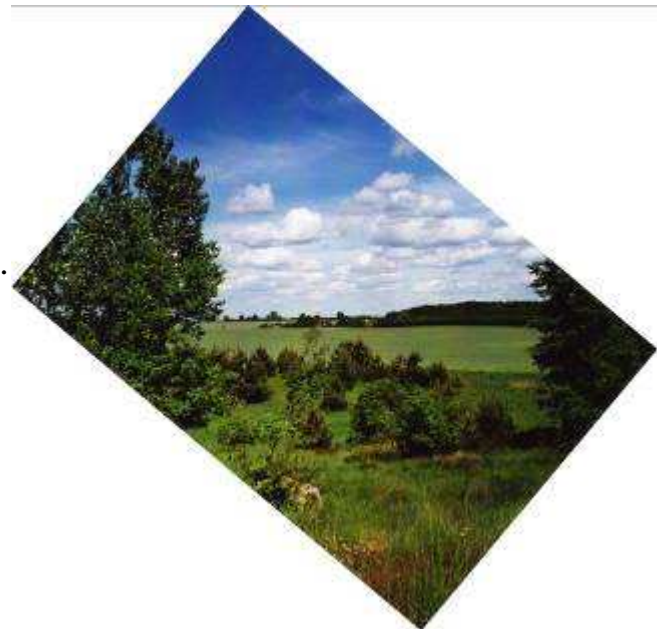
Gatunkami towarzyszącymi są: buk, dąb, topola, świerk, modrzew, grab, osika, klon i olsza. Przeważającą część powierzchni leśnej stanowią lasy państwowe należące do nadleśnictwa Kliniska.

IV Analiza SWOT

Podsumowanie sytuacji rozwojowej sołectwa

I Silne strony

- ❖ Walory krajobrazowo – turystyczne (lasy, jeziora, czyste powietrze).
- ❖ Infrastruktura techniczna.
- ❖ Zwodociągowana całość sołectwa.
- ❖ Potencjał ludzki.
- ❖ Potencjalne tereny pod inwestycje (budownictwo mieszkaniowe, ścieżki rowerowe).
- ❖ Aktywna i otwarta społeczność lokalna.
- ❖ Zabytkowy kościół i park.
- ❖ Dobra dostępność komunikacyjna.
- ❖ Dobrze rozwinięta sieć telekomunikacyjna.
- ❖ Łatwy dostęp do Internetu.
- ❖ Rosnący przyrost naturalny.
- ❖ Napływ nowych mieszkańców.

II Słabe strony

- ❖ Brak kanalizacji i oczyszczalni ścieków.
- ❖ Wysokie bezrobocie strukturalne – ubożenie społeczeństwa.
- ❖ Słabe gleby.
- ❖ Brak ofert na zagospodarowanie wolnego czasu dla dzieci i młodzieży.
- ❖ Brak zagospodarowania jezior dookoła wsi.
- ❖ Brak bazy noclegowo – gastronomicznej.
- ❖ Niski stan zasobności gospodarstw domowych.
- ❖ Brak sieci gazowej.
- ❖ Słaba promocja miejscowości.
- ❖ Brak bazy turystycznej.

III Szanse

- ❖ Pozyskiwanie inwestorów i kapitału.
- ❖ Doksztalcanie społeczeństwa – kursy i szkolenia.
- ❖ Sprzyjająca polityka regionalna w tym adresowana do rozwoju obszarów wiejskich.
- ❖ Zwiększanie się dostępności do kapitałów i środków pomocowych, w tym pochodzących z Unii Europejskiej.
- ❖ Promocja walorów sołectwa.
- ❖ Tworzenie nowych miejsc pracy.

IV Zagrożenia

- ❖ Rosnące bezrobocie – degradacja społeczeństwa.
- ❖ Migracja młodzieży do dużych miast.
- ❖ Przestępczość i patologie społeczne.
- ❖ Likwidacja zakładów pracy.
- ❖ Brak środków finansowych.
- ❖ Dzikie wysypiska śmieci.

V WIZJA ROZWOJU WSI

PRIORYTET I – Ochrona i wykorzystanie zabytkowych obiektów architektonicznych i przyrodniczych.

Cele:

1. Zagospodarowanie parku (ogródek jordanowski, ścieżki edukacyjne: rowerowa – nauka przepisów ruchu drogowego, przyrodnicza – poznawanie nowych gatunków roślin, tabliczki oznaczające gatunki roślin).
2. Zagospodarowanie terenów wokół kościoła i remonty obiektów sakralnych (remont dachu i wieżyczki na kościele, wymiana okien i montaż witraży, budowa zachrystii, pielęgnacja terenu cmentarza, wymiana ogrodzenia cmentarza).

PRIORYTET II – Podnoszenie atrakcyjności infrastruktury społeczno – usługowej, technicznej, kulturalnej i turystycznej.

Cele:

1. Kompleksowy remont starej sali gimnastycznej i umiejscowienie w niej siłowni wiejskiej oraz biblioteki połączonej z kawiarenką internetową. Zagospodarowanie terenu przyległego (Plac zabaw, wymiana nawierzchni boiska)
2. Stworzenie regularnych zajęć dla dzieci i młodzieży pod nadzorem opiekuna w świetlicy.
3. Budowa przy świetlicy placu zabaw dla dzieci, boiska do siatkówki, małej architektury ogrodowej: altana, ławki, grill.
4. Rozbudowa istniejącego boiska sportowego i zagospodarowanie terenów przyległych.

5. Doposażenie świetlicy wiejskiej (zakup sprzętu IT i podłączenie Internetu oraz sprzętu grającego i sportowego).
6. Modernizacja stacji wodociągowej (kompleksowy remont budynku, zakup generatora do obsługi pomp, instalacja do ozonowego oczyszczania wody).
7. Działania na rzecz kompleksowego rozwoju usług pod potrzeby turystyczne. Skuteczna promocja walorów rekreacyjno – wypoczynkowych Grabowa. Wspieranie powstawania zaplecza i infrastruktury turystycznej.

PRIORYTET III – Kultywowanie tradycji społeczności lokalnych

Cele:

1. Wspieranie inicjatyw kulturalnych.(umacnianie tradycji dożynkowych, odpustowych, nowe inicjatywy twórcze)
2. Wspieranie i organizacja imprez polsko – niemieckich.

PRIORYTET IV – Modernizacja istniejącego systemu komunikacji drogowej.

Cele:

1. Remonty dróg do Małkocina i Kiczarowa.
2. Budowa i modernizacja chodników, w tym ścieżek rowerowych.
3. Budowa i modernizacja oświetlenia oraz wiat przystankowych

PRIORYTET V – Wspieranie inicjatyw indywidualnych mieszkańców sołectwa, szczególnie rolników w działaniach na rzecz odnowy wsi.

Cele:

1. Stymulowanie działalności dających dodatkowe dochody gospodarstwom rolnym.

VI PROGRAM ROZWOJU WSI

METODA OPRACOWANIA PLANU

Na podstawie przeprowadzonej inwentaryzacji zasobów służących odnowie miejscowości Grabowo, analizie SWOT oraz spotkań i konsultacji przeprowadzonymi z mieszkańcami oraz z władzami gminy określono cele główne, przedsięwzięcia i zadania inwestycyjne, które zamierza się osiągnąć w przyszłości określonej horyzontem czasowym. Określone cele są spójne z założeniami „Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy Stargard Szczeciński na lata 2007-2012”, „Planem Rozwoju Lokalnego Gminy Stargard Szczeciński na lata 2005-2013” oraz „Zmianami do studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Stargard Szczeciński”. Ze względu na kondycję finansową Gminy zadania te trzeba zaplanować na przestrzeni kilkunastu lat w oparciu o budżet gminy i pozyskanie środków z zewnątrz. Wiele z tych zadań będzie realizowana przez podmioty gospodarcze, organizacje pozarządowe, osoby prywatne, część przez Gminę.

HORYZONT CZASOWY

Plan Odnowy Miejscowości Grabowo obejmuje lata 2009-2016

FINANSOWANIE

Zakładane źródła finansowania zadań inwestycyjnych realizowanych przez wieś Grabowo to:

- Środki z budżetu Gminy Stargard Szczeciński.
- Środki z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013.
- Środki z Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.
- Środki z Funduszu Kościelnego.
- Środki Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

- Środki z Fundacji Współpracy Polsko Niemieckiej.
- Środki z funduszu Sołeckiego
- Środki Euroregionu INTERREG IV A
- Środki pozyskane w ramach innych funduszy unijnych.
- Środki pozyskane przez Stowarzyszenie Przyjaciół Grabowa
- Inne środki.

Cel Strategiczny miejscowości Grabowo:

Poprawa jakości życia mieszkańców przez zaspokojenie potrzeb społecznych i kulturalnych z zachowaniem dziedzictwa kulturowego i środowiska naturalnego wsi.

Główne priorytety i zadania:

PRIORYTET I – Ochrona i wykorzystanie zabytkowych obiektów architektonicznych i przyrodniczych.

Zadanie 1: Zagospodarowanie parku

1. *Nasz park – pierwszym krokiem do życia w zgodzie ze środowiskiem.*

Zadanie 2: Zagospodarowanie terenów wokół kościoła i remonty obiektów sakralnych

1. *„Od czegoś trzeba zacząć – żeby nam nie kapło na głowę” – remont budynku kościoła p.w. św. Anny w Grabowie w celu zabezpieczenia cennego wyposażenia świątyni – I etap remont dachu i wieżyczki.*
2. *„Kontynuujemy remont – żeby nam nie wiało” – wymiana okien w kościele i montaż witraży.*
3. *Budowa salki przy wschodniej ścianie świątyni oraz modernizacja ogrzewania.*
4. *Zagospodarowanie terenu wokół kościoła i wymiana ogrodzenia cmentarza.*

PRIORYTET II – Podnoszenie atrakcyjności infrastruktury społeczno – usługowej, technicznej, kulturalnej i turystycznej.

1. Zadanie 3: Kompleksowy remont starej sali gimnastycznej i umiejscowienie w niej siłowni wiejskiej oraz biblioteki połączonej z kawiarenką internetową. Zagospodarowanie terenu przyległego(Plac zabaw, wymiana nawierzchni boiska)

1. *„Nasza biblioteka naszą chlubą” – remont budynku dawnej Sali gimnastycznej i umiejscowienie w nim biblioteki oraz kafejki internetowej.*
2. *„W zdrowym ciele zdrowy duch” – budowa siłowni wiejskiej i zatrudnienie instruktora w budynku dawnej Sali gimnastycznej.*
3. *„Bezpieczna zabawa” – zagospodarowanie terenu przyległego do dawnej Sali gimnastycznej budowa placu zabaw i wymiana nawierzchni na boisku.*

Zadanie 4: Stworzenie regularnych zajęć dla dzieci i młodzieży pod nadzorem opiekuna w świetlicy.

1. *„Wykorzystajmy w pełni świetlicę” – Zatrudnienie na pełny etat wykwalifikowanego pracownika, który będzie prowadził zajęcia dla dzieci i młodzieży wiejskiej.*
2. *„Mam odrobione lekcje” – Stworzenie możliwości wsparcia w odrabianiu prac domowych i przygotowywaniu się do zajęć szkolnych z wykorzystaniem opiekuna, korepetytora oraz sprzętu IT z podłączeniem do Internetu.*
3. *„Rozwijam się i spełniam marzenia” – Organizowanie pozaszkolnych zajęć językowych, hobbistycznych, artystycznych i innych rozwojowych dających dzieciom i młodzieży szansę na lepszy start i wypromowanie ich uzdolnień.*

Zadanie 5: Budowa przy świetlicy placu zabaw dla dzieci, boiska do siatkówki, małej architektury ogrodowej: altana, ławki, grill

1. *„Huśtawka i skakanka – nasza codzienna sielanka” – budowa placu zabaw dla dzieci przy budynku świetlicy wiejskiej. Boiska do siatkówki i zagospodarowanie pozostałego terenu – budowa altanki i grilla, ustawienie ławek.*

Zadanie 6: Rozbudowa istniejącego boiska sportowego i zagospodarowanie terenów przyległych.

1. *„Grabowo na sportowo – piłka kosz” – Rozbudowa istniejącego boiska sportowego i zagospodarowanie terenów przyległych.*

Zadanie 7: Doposażenie świetlicy wiejskiej

1. *„Nasza świetlica naszą dumą” – Doposażenie świetlicy w instrumenty muzyczne i akcesoria sportowe, sprzęt IT i łącze Internetowe.*

Zadanie 8: Modernizacja stacji wodociągowej

1. *„Czysta woda – źródłem zdrowia” – Renowacja budynku stacji wodociągowej, instalacja systemu ozonowania oraz systemu awaryjnego zasilania dla pomp.*

Zadanie 9: Działania na rzecz kompleksowego rozwoju usług pod potrzeby turystyczne. Skuteczna promocja walorów rekreacyjno – wypoczynkowych Grabowa.

1. *Stworzenie systemu informacji turystycznej dotyczącej wsi (foldery informacyjne, tablice, strona internetowa)*
2. *Wspieranie rozwoju bazy agroturystycznej i gastronomicznej na terenie wsi.*

PRIORYTET III – Kultywowanie tradycji społeczności lokalnych

Zadanie 10: Wspieranie inicjatyw kulturalnych

Projekt:

1. *Krzewienie lokalnej kultury – wspieranie imprez oraz inicjatyw promujących lokalną kulturę i jej twórców.*

2. *Wspieranie działalności i promocja chórów, zespołów tanecznych i folklorystycznych.*

Zadanie 11: Wspieranie i organizacja imprez polsko – niemieckich

1. *Organizowanie imprez promujących i integrujących dla polskich mieszkańców Grabowa i byłych niemieckich mieszkańców Buchholz.*

PRIORYTET IV – Modernizacja istniejącego systemu komunikacji drogowej.

Zadanie 12: Remonty dróg do Małkocina i Kiczarowa; Budowa i modernizacja chodników, w tym ścieżek rowerowych; Budowa i modernizacja oświetlenia oraz wiat przystankowych

1. *Poprawa stanu technicznego nawierzchni i warunków bezpieczeństwa na drogach lokalnych.*
2. *Budowa ciągów pieszych i ścieżek rowerowych oraz oświetlenia ulic - szczególnie na koloni dolnej.*
3. *Budowa nowych i modernizacja istniejących chodników.*
4. *Wymiana wiat przystankowych we wsi i na koloniach.*

PRIORYTET V – Wspieranie inicjatyw indywidualnych mieszkańców sołectwa, szczególnie rolników w działaniach na rzecz odnowy wsi.

Zadanie 13: Stymulowanie działalności dających dodatkowe dochody gospodarstwom rolnym

1. *„Rozwój małej przedsiębiorczości naszą przyszłością” – Wspieranie działalności agroturystycznych w gospodarstwach wiejskich.*
2. *Wspieranie tworzących się lokalnych grup działania oraz grup uczestników (liderów wiejskich).*

VII Harmonogram Realizacji Zadań

Lp.	Nazwa zadania	Termin Realizacji
Priorytet I		
1.	Zagospodarowanie parku	2011 - 2012
2.	Zagospodarowanie terenów wokół kościoła i remonty obiektów sakralnych	2010 - 2013
Priorytet II		
3.	Remont i zagospodarowanie dawnej Sali gimnastycznej oraz zagospodarowanie terenu przyległego	2013 - 2014
4.	Stworzenie regularnych zajęć dla dzieci i młodzieży pod nadzorem opiekuna w świetlicy.	2010 - 2016
5.	Budowa przy świetlicy placu zabaw dla dzieci, boiska do siatkówki, małej architektury ogrodowej.	2011
6.	Rozbudowa istniejącego boiska sportowego i zagospodarowanie terenów przyległych.	2013 - 2014
7.	Doposażenie świetlicy wiejskiej	2012
8.	Modernizacja stacji wodociągowej	2014 - 2016
9.	Działania na rzecz kompleksowego rozwoju usług pod potrzeby turystyczne.	2009 - 2016
Priorytet III		
10.	Wspieranie inicjatyw kulturalnych	2009 - 2016
11.	Wspieranie i organizacja imprez polsko – niemieckich	2009 - 2016
Priorytet IV		
12.	Remonty dróg do Małkocina i Kiczarowa; Budowa i modernizacja chodników, w tym ścieżek rowerowych; Budowa i modernizacja oświetlenia oraz wiat przystankowych	2011 - 2016
Priorytet V		
13.	Stymulowanie działalności dających dodatkowe dochody gospodarstwom rolnym	2009 - 2016

VIII Szacunkowy kosztorys planowanych zadań

Lp.	Nazwa zadania	Szacunkowy Kosztorys w PLN	Źródła finansowania
Priorytet I			
1.	Zagospodarowanie parku	580 000,00 zł	Środki Gminne, PROW, Euroregion INTERREG IV A
2.	Zagospodarowanie terenów wokół kościoła i remonty obiektów sakralnych	230 000,00 zł	Środki SPG, Fundusz kościelny, WKZ
Priorytet II			
3.	Remont i zagospodarowanie dawnej sali gimnastycznej oraz zagospodarowanie terenu przyległego	350 000,00 zł	Środki SPG
4.	Stworzenie regularnych zajęć dla dzieci i młodzieży pod nadzorem opiekuna w świetlicy.	120 000,00 zł	Środki Gminne, POKL
5.	Budowa przy świetlicy placu zabaw dla dzieci, boiska do siatkówki, małej architektury ogrodowej.	10 000,00 zł	Środki Gminne, PROW
6.	Rozbudowa istniejącego boiska sportowego i zagospodarowanie terenów przyległych.	100 000,00 zł	Środki Gminne, PROW
7.	Doposażenie świetlicy wiejskiej	10 000,00 zł	Środki z Funduszu Sołeckiego
8.	Modernizacja stacji wodociągowej	500 000,00 zł	Środki Gminne, Wodociągi Zachodniopomorskie
9.	Działania na rzecz kompleksowego rozwoju usług pod potrzeby turystyczne.	10 000,00 zł	Środki SPG
Priorytet III			
10.	Wspieranie inicjatyw kulturalnych	14 000,00 zł	Środki SPG, FWP, MN
11.	Wspieranie i organizacja imprez polsko - niemieckich	14 000,00 zł	Środki SPG, FWP, MN
Priorytet IV			
12.	Remonty dróg do Małkocina i Kiczarowa; Budowa i modernizacja chodników, w tym ścieżek rowerowych; Budowa i modernizacja oświetlenia oraz wiat przystankowych	1 000 000,00 zł	Środki Gminne, PROW
Priorytet V			
13.	Stymulowanie działalności dających dodatkowe dochody gospodarstwom rolnym	10 000,00 zł	Środki SPG
Wykaz skrótów:		Razem	2 948 000,00 zł
SPG - Stowarzyszenie Przyjaciół Grabowa	MN - Mniejszość niemiecka		
FWP - Fundacja Współpracy Polsko Niemieckiej	POKL - Program Operacyjny Kapitał Ludzki		
PROW - Program rozwoju obszarów wiejskich	WKZ - Wojewódzki Konserwator Zabytków		

IX Malownicze krajobrazy Grabowa

